

Εκδρομή στο Λιτόχωρο

Το Λιτόχωρο, χτισμένο στις ανατολικές υπώρειες του Ολύμπου, σε υψόμετρο 300 μ., είναι ένα χωριό που γνωρίζει διαρκή ανάπτυξη, χάνοντας, δυστυχώς, συγχρόνως το χαρακτήρα του. Παρ' όλα αυτά, μπορείτε ακόμα να βρείτε ωραίες και γραφικές γωνιές και σπίτια με τη χαρακτηριστική μακεδονίτικη αρχιτεκτονική, καλό φαγητό, ευχάριστη διαμονή σε διάφορα σημεία του χωριού, αλλά και, χρησιμοποιώντας το ως ορμητήριο, να κάνετε εκπληκτικές εξορμήσεις και βόλτες. Κάτω από το Λιτόχωρο, σε απόσταση 7 χλμ., απλώνεται η τεράστια παραλία της Πιερίας, με περίπου 30 χλμ. χοντρές άμμου και η ανοιχτή θάλασσα. Την παραλία (ή μάλλον, τις παραλίες, καθώς η ακτογραμμή έχει μοιραστεί ανάμεσα στους διάφορους οικισμούς) διατρέχει αμαξιτός δρόμος, που πλαισιώνεται από ταβερνάκια και καφετέριες.

Ιστορικά. Οι κάτοικοι του Ολύμπου και ειδικά οι Λιτοχωρίτες υπήρξαν δεινοί αγωνιστές στα χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Στην επανάσταση του 1878, το Λιτόχωρο υπήρξε προσωρινή έδρα της Επαναστατικής Κυβέρνησης.

Αξιοθέατα. Στο ίδιο το Λιτόχωρο μπορείτε να δείτε **Τα Ταμπάκικα**. Στους πρόποδες του σημερινού χωριού, στις όχθες του ποταμού Ενιπέα, έχουν διατηρηθεί (και σήμερα έχουν μετατραπεί σε καφενεία και ταβέρνες) παλαιά κτίσματα της πρωτοβιομηχανικής εποχής, που χρησιμοποιούσαν τα νερά του ποταμού ως κινητήρια δύναμη. Το τοπίο είναι εξάισιο, με μεγάλα πλατάνια και βράχους που έχει λειάνει η ορμή του νερού.

Μια διαδρομή που αξίζει να κάνετε είναι εκείνη με προσοχή τη θέση **Μύλοι**, όπου, για να φτάσετε θα περπατήσετε σε ένα καλοστρωμένο μονοπάτι, πάνω από τον αγωγό νερού, σύρριζα στο βράχο, με θέα το φαράγγι του Ενιπέα,

1. Το φαράγγι του Ενιπέα.

2. Δίον.

όπου οι Μαινάδες κατασπάραξαν τον Ορφέα. Εδώ σώζεται ένας παραδοσιακός νερόμυλος.

Πηγαίνοντας από το Λιτόχωρο προς τον Άγιο Ιωάννη, αξίζει να κάνετε μία στάση και να πιείτε τον καφέ σας στο **Κτήμα Φακή**, απ' όπου μπορείτε να θαυμάσετε από ψηλά τη θέα στον Θερμαϊκό κόλπο.

Υπάρχει επίσης το **Ξέφωτο του Αϊ-Γιάννη** (χωρίς αρχαιολογικό ενδιαφέρον). Μέσα στον εθνικό δρυμό, ανάμεσα στα έλατα, ένα ξέφωτο, το εκκλησάκι του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου και ένα κέντρο είναι το έναυσμα για μια βόλτα. Θα φτάσετε μέχρι εκεί με το αυτοκίνητο.

Μια πιο μακρινή διαδρομή οδηγεί στη σταυροπηγιακή **Μονή του Αγίου Διονυσίου του εν Ολύμπω**, που ιδρύθηκε τον 16ο αιώνα, ανακαινίστηκε τον 19ο αιώνα ύστερα από καταστροφές που υπέστη κατά την Ελληνική Επανάσταση και αναστηλώθηκε πρόσφατα, αφού καταστράφηκε ξανά

3. Το κάστρο του Πλαταμώνα.

κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ο άγιος αυτός κατέστρεψε ό,τι αρχαίο βρήκε στο διάβα του.

Εκδρομές. Πιο μακρινές εξορμήσεις που μπορεί να κάνει κανείς, ορμώνοντας από το Λιτόχωρο, είναι:

Η ανάβαση στον Όλυμπο, ξεκινώντας από τα **Πριόνια**, όπου είναι το τέλος του αμαξιτού δρόμου και όπου ένα απλό τουριστικό περίπτερο προσφέρει, μεταξύ άλλων, μια θαυμάσια φασολάδα. Η ανάβαση στον Όλυμπο απαιτεί ξεχωριστή προετοιμασία και αντοχές (το μονοπάτι και τα καταφύγια είναι ανοιχτά από τις 21 Μαΐου έως τις 26 Οκτωβρίου). Σημειώνουμε πως στην κορυφή Άγιος Αντώνιος έχουν βρεθεί λείψανα που μαρτυρούν την ύπαρξη, στους ελληνιστικούς χρόνους, ιερού του Διός.

Το Δίον, αρχαία οχυρωμένη πόλη με ιερά, βιβλιοθήκη, λουτρό, θέατρο, οικίες κ.λπ., που άνησε από την κλασική εποχή έως τον 5ο αι. μ.Χ., οπότε καταστράφηκε από σεισμούς και πλημμύρες. Είναι ενταγμένη σε ένα θαυμάσιο αρχαιολογικό πάρκο 1.500 στρεμμάτων. Το Μουσείο του Δίου είναι οργανω-

5. Όλυμπος.

μένο από τον ανασκαφέα του χώρου, καθηγητή Δημήτρη Παντερμαλή (βλ. το σχετικό αφιέρωμα, *Αρχαιολογία* 33 (1989) και «Μουσείο Δίου», *Αρχαιολογία* 41 (1991), σ. 101-102).

Η Βεργίνα, η ελληνιστική πόλη με τις γνωστές τούμπες και τους μακεδονικούς βασιλικούς τάφους που ανέσκαψε ο Μανόλης Ανδρόνικος κατά τις δεκαετίες του '50 και του '60.

Το Κάστρο του Πλαταμώνα. Περί τα 15 χλμ. πριν από την παράκαμψη του Λιτόχωρου, στην Εθνική Αθήνας-Θεσσαλονίκης, ξεπροβάλλει το Κάστρο του Πλαταμώνα. Κτίστηκε τον 10ο αιώνα επάνω στην αρχαία πόλη του Ηρακλείου για να ελέγχει το δρόμο που ένωνε τη Μακεδονία, τη Θεσσαλία και τη νότια Ελλάδα. Το κάστρο έχει υποστεί επεμβάσεις από Βυζαντινούς, Φράγκους και Τούρκους. Σήμερα χρησιμοποιείται για πολιτιστικές εκδηλώσεις.

4. Δίον.

Η βορειοδυτική πλευρά του Ολύμπου έχει και αυτή τις ομορφιές της, αλλά η καλύτερη διαδρομή για να την εξερευνηθεί κανείς είναι από τη Λάρισα, όπως θα δούμε σε επόμενο τεύχος.

Πώς θα πάτε. Το Λιτόχωρο απέχει 450 χλμ. από την Αθήνα και 92 χλμ. από τη Θεσσαλονίκη. Το λεωφορείο ΚΤΕΛ πηγαίνει στην Κατερίνη (24 χλμ.) και κάθε μία ώρα υπάρχει σύνδεση με το Λιτόχωρο. Ο σταθμός του τρένου υφίσταται, αλλά το τρένο σταματά μόνο όταν το έχει ζητήσει κάποιος, την ώρα που βγάζει εισιτήριο!

Πού θα φάτε. Ντόπια κρέατα σε διάφορες ταβέρνες, φρέσκο ψάρι στην είσοδο του χωριού και πιο «ψαγμένα» πιάτα στο *Γαστροδρόμιο εν Ολύμπω*.